

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem udom za celo leto 2 gl. 50 kr., za pol leta 1 gl. 30 kr., za četrlet 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisni se ne vračajo, nopoljani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Matura na mariborski gimnaziji.

Z veliko radovednostjo smo pričakovali izida tukajšnje gimnazijske mature. Letos so namreč prvič prišli k maturi učenci slovenskih paralelek. Kako se bodo vedli pri maturi? Jo bodo sploh prestali? Kakšni bodo v primeri s svojimi nemškimi tovariši? To so bila težavna, pomenljiva vprašanja, ako se rešijo za nas ugodno, smemo biti ponosni na svojo učečo se mladež.

In glejte, hvala Bogu! Več, kakor smo upali, več smo dosegli; letošnja matura je prekosila vse naše nade. Številke naj govoré: K maturi se je oglasilo vseh 41 učencev osmega razreda, 32 Slovencev in 9 Nemcev. Skušnjo je prestalo 38 učencev, 3 morajo čez dva meseca vsak iz jednega predmeta skušnjo ponoviti, »dvojke« pa ni dobil nobeden. Med onimi 38 jih je 14, ki so maturo dovršili z odliko, torej več, kakor ena tretjina samih odlikašev, in med odlikaši je 12 Slovencev, in 2 Nemca, torej Slovencev i tukaj v primeri zdatno več.

To je uspeh, laskav, velečasten, diven, da si lepšega želeti ne moremo. Za nas je neizmernega pomena. Pridite, vi zagrizeni nasprotniki, ki hočete slovenski mladini zabraniti slovenski poduk, in učite se iz navedenih števil! Kaj vam vse povejo! Ali vam ne kličejo gromovito na uho: Slovenska mladež je velenadarjena! Kdo se bo torej še upal, z onim razupitim hinavcem in obrekovalcem imenovati nas — eine minderwertige Nation?!

Dalje. Ni iz števil jasno razvidno, kako visoko lahko naša mladina dospe, ako se ji znanstvena modrost vsaj deloma v mili materinščini deli, in vsaj začetkoma, pozneje itak lahko tekmuje s komur si bodi. Vnebovpijočo krivico nam torej delajo oni, ki naše narodne šole ovirajo; znamenje krutega barbarizma je torej ona neznatna večina državnega zbora, ki je s svojim neopravičljivim glasovanjem zatrla slovensko gimnazijo v Celju. Naši nasprotniki utegnejo biti bogati in veliki, a pravični in človekoljubni in vneti za vesoljni napredek niso, svetovna zgodovina jih mora imenovati krvoločne Herodeže na polju omike.

Čuden slučaj je nanesel, da se je naša matura ravno oni dan končala, ko je došla z Dunaja neverjetna vest, da koncem avgusta preneha slovenska gimnazija v Celju. Domoljubno sreče mora zajokati, ko vidi tu tako sijajen uspeh — a tam pa peklensko zavist in nečuvstvo brezobzirnost, ki nam hoče onemogočiti napredek na podlagi slovenskega jezika. Osveta ne izostane. Z nesmrtnim Homerjem rečemo: Essetai hēmar... Prišel bo dan, dan osvete nad našimi nasprotniki.

Sicer pa naj ne kalijo taka premišljevanja našega veselja nad toli izbornim izidom gimnazijske mature v

Mariboru. Oziraje se na njo pač lahko rečemo: Naša mladina je naš up in naš ponos. Več, kakor 100 govorov v državnem zboru v našo obrambo, koristili so nam naši vrli dijaki, ki so dali tako dražestno blesteti slovenski um pri težavnem izpitu. Daj Bog, da bi takih odličnih dijakov še mnogo izgojile naše šole. Zato pa, draga mladina, bodi marljiva, bodi vstrajna, uči se v potu svojega obraza, da boš sijajno prekosila vse svoje tekmece! Vi stariši, odgojitelji in učitelji, Vi pa vodite z neumorno vnemo slovensko mladež na potu blažene omike in vsestranskega, toda le pravega napredka.

A Vi, vrli, odlični maturanti mariborski! Vam pa bodi izrečena tisočera hvala, da ste tako lepo povzdignili narodno čast! Bog Vas i nadalje blagoslovi in z vso srečo spremljaj po raznoličnih potih Vašega življenja! Bodite čast vsakemu stanu, glejte, da bode naš narodni razvoj z Vami dobil toliko nerazrušljivih stebrov, kolikor Vas je po številu. Delujte z vsemi dušnimi silami, kojih kreposti odslej poznamo, za blagor, čast in slavo premilega naroda,

Da bomo narod poštenjakov,
Da bomo narod vrlih mož!

Nemški „volkstag“ — slovenski protishod!

Iz Celovca, dne 19. julija.

Dne 11. julija smo imeli v Celovcu velik dirindaj. Zbrali so se naši koroški, pa tudi drugi liberalni in nacionalni Nemci, med njimi mnogi državni in deželni poslanci. Štajarcev kajpak tudi ni manjkalo. Prišli so veliki in mali Vaši nemški bogovi, od celjskega Pommerja do graškega Hohenburgerja in Hofmanna, od šentpeterskega Lenko-ta do Vašega ljubega mariborskega Franceljna Girstmajerja in Kokošineka itd.

Kaj so hoteli? Ropotati zoper Slovane, vlado, jezikovne naredbe, kratkomalo zoper vse, kar ni pristojeno po volji in trmoglavnosti teh ljudij. Ne godi se jim v širni Avstriji prav nobena krivica; povsod uživajo svoje pravice v polni meri, da, še več, kakor drugi narodi. Ali ker drugih ne morejo tlačiti, ker tudi drugi poleg njih zahtevajo skromne svoje pravice, zato kričé, hujskajo ljudstvo, delajo obstrukcijo. Kako s tem, v mnogem oziru čisto smešnem postopanjem škodujejo ljudstvu v gospodarskem oziru, o tem modro molčijo in rajši slepijo ljudi s praznimi frazami in lepodonečimi besedami.

Prav nič novega niso povedali mnogi govorniki na onem shodu. Mlatili so že znano prazno slamo. „Zatiranje nemštva“, in slične povsem neopravičene fraze so ponavljali razni govorniki-poslanci, kakor so nastopali po vrsti: Dobernik, dr. Metnic, Hohenburger, Sylvester,

Richter, Böheim, Tschernigg, Pessler, dr. Steinwender, Heeger, A. Lemiš, Thurner in Derschatta.

Najbolj se je postavil glavni vodja nemškonacijske stranke, dr. Steinwender. Vse kar so razni govorniki bolj prikrito in z mnogimi praznimi besedami razpravljali v dolgih govorih, to je kratko pa jasno povedal dr. Steinwender s sledečim stavkom: »Wir Deutsche können zwar dem Staate dienen, aber wir werden in keinem Staate der Welt die Dienerrolle spielen; denn wir Deutsche sind ein Herrenvolk und zur Herrschaft müssen wir kommen«. To je: »Nemci moremo sicer državi služiti, ali v nobeni državi sveta ne bomo opravljali posla služabnikov; zakaj mi Nemci smo gosposko ljudstvo in gospodstvo moramo doseči«.

Da, to je njih nakana in zlobna namera! Tlačiti nas hočejo, sami vladati, — a drugi naj bi samo plačevali, nosili težki denarni in krvni davek, — Nемец hoče vladati. Kaj jim mar božja in cesarska postava! Brez božje pravice, brez postave, hočejo samo jedno: vladati! S to izjavo so se pokazali vsaj enkrat v pravi luči. Zapomnimo si, Slovenci, izrek Steinwendrov prav dobro, podučljiv je za nas!

Kaj bomo počeli po celovškem »volkstagu« mi Slovenci? Bodemo-li mirovali, ko vidimo najkrutejše svoje nasprotnike neprestano pri delu? Nikakor ne! Zdravimo se, združimo se na vseslovenskem shodu!

Tak shod nam je v sedanjih tako zamotanih, a za nas odločilnih razmerah neobhodno potreben. Potreba je nujna, da se nam do dobra pojasni politični položaj, da se posvetujemo o potrebnih korakih za bodočnost.

Celovski »volkstag«, padec Celja, mnoge vladne naredbe, zahtevajo odločen odgovor, krepko obrambo od naše strani. Skličejo nas naj naši gg. poslanci na shod, na katerem nam morejo pojasniti položaj, slišati mnenje ljudstva, posvetovati se, kako se naj postopa v bodoče. Celovski »Mir« pravi o tem: »Na onih, katerim je narod pri volitvah skazal zaupanje, je sedaj, da nastopijo in nas skličejo na prepotrebno skupno posvetovanje. Takšen vseslovenski shod, združen s hrvaškimi rodoljubi iz Istre, ki naj se vrši na podlagi programa slovanske krščanske narodne zveze v državnem zboru, nas mora združiti k skupnemu odločnemu delu in naporu za naše pravice in koristi. Skrajni čas je, da ne gledamo več mirno pogubonosno postopanje naših nasprotnikov, marveč da se i mi ganemo in potrebno ukrenemo za obstanek naš na naši lastni slovenski zemlji.«

O potrebi in pomenu vseslovenskega shoda v naših dneh ne more več dvomiti nobeden slovenski rodoljub. Najboljši dokaz za to je vik in krik, kateri so zagnali nasprotniki naši, ko se je sprožila misel o takem shodu. Cesar se razkačeni naši nasprotniki bojé, kar oni psujejo, to je nam koristno in potrebno.

Z zgorej omenjenim listom poudarjamo torej tudi tú: Resen in za nas odločilen je sedanji čas. Torej na delo, in ne udajmo se!

—rn—

Cerkvene zadeve.

Cerkev sv. Eme, podružnica kozjanska.

Ta cerkva je znotraj in zunaj popolnoma prenovljena. Sv. Ema, slovenska kneginja in pištanska rojakinja, ima v naši škofiji le dve cerkvi: farno cerkev v rogaški dekaniji ob štajarsko-hrvaški meji in pa kozjansko podružnico. Le-ta se je ob št. Emski nedelji bliščala v praznični lepoti. Junija meseca je namreč

pozlatil rožo ali križ in jabolko ter streho zvonika po-barval z oljnato barvo domači slikar in pozlatar Miha Gerzina iz Zdol pri Kozjem, ki je tudi pobelil druge dele cerkvice; znotraj pa jo je že lani krasno prenovil. Zvonik je bil poprej lesen. Leta 1861. pa so kozjanski župljani po prizadevanju takratnega namestnega kaplana, sedanjega častnega kanonika in dekana A. Hajseka v Slov. Bistrici, sezidali nov zvonik za 2100 gld. Pomenljivo je, da sta bila pri zgradbi novega zvonika l. 1861. cerkvena ključarja Franc Volavšek in Franc Novak, pri popraviljanju pa letos nju sinova, Miha Volovšek in Ant. Novak. Kakor sta bila očeta, tako sta tudi sinova vestna cerkvena ključarja, ki sta bila letos v postu enoglasno izvoljena, drugi na novo, prvi pa že opravlja svojo službo blizu 20 let. — Pri tej priliki priporočamo Slovencem našega slikarja in pozlatarja Miha Gerzina.

Mili darovi za družbo vednega češčenja:

Sv. Peter v Savinjski dolini 16 gld. 61 kr., Sv. Lovrenc v Slov. goricah 169 gld., Celje 56 gld., Galicija 16 gld., Polenšak 11 gld. 10 kr., Braslovče 18 gld. 81 kr., Sv. Jakob v Slov. goricah 16 gld. 25 kr., Trbovlje 13 gld., Dobova 23 gld. 50 kr., Sv. Ilj v Slov. gor. 24 gld., Sv. Tomaž pri Vel. Nedelji 19 gld., Ljutomer 20 gld., Sv. Peter pri Radgoni 10 gld., Sv. Jurij na južni žel. 24 gld. 25 kr., Sladka gora 10 gld., Kalobje 3 gld. 69 kr., Zusem 1 gld. 50 kr., Slivnica pri Celju 5 gld.

Gospodarske stvari.

Peronospora ali strupena rosa ter način, kako se tej bolezni obraniti.

(Govoril dne 27. maja na podučnem shodu središkega bralnega društva »Edinost« Anton Kosi, učitelj in posestnik v Središču.)

(Dalje.)

Iz vsega tega je razvidno, da je za škropljenje — čeprav je moči tudi z 1% raztopino galice (to je 3 kg na polovnjak) doseči povoljnih uspehov, vendar le bolje, ako se jemlje več te snovi.

Včasih se sliši od kakega prav vnetega vinorejca: »O pravem času sem škropil, a vendar se mi je začelo listje tu in tam že smoditi; zdi se mi, da sem djal preveč vitrijola, ker sem ga vzel na polovnjak 6 kg.«

Kaj je z mnenjem tega vinorejca? Jeli rabil v resnici preveč galice? Strokovnjak mu bo rekel, da ne, ker se jemljejo v praksi, kakor bomo slišali, še mnogo večje množine galice, a vendar ni preveč.

Meseca junija lanskega leta se je vnel med nekaterimi strokovnjaki prepir o vprašanju, koliko galice se naj na hektoliter vode jemlje.

Potovalni učitelj za Spodnje - Avstrijsko ter znani kmetijski strokovni pisatelj J. Jablanzy je namreč lani v nekem nemškem vinarskem listu* priporočal 3% dodatek galice, kar iznaša za polovnjak 9 kg. Ker so začeli temu nekateri drugi veščaki in vinogradniki oporekati, dokazal jim je Jablanzy, da na Francoskem rabijo vinogradniki z najboljšim uspehom celó 6% raztopino (torej 18 kg na polovnjak) in da kaže v obče v jako vlažnih letinah jemati večjo množino galice, kakor navadno; temu primerno seveda tudi več apna.

Kar se tiče nas, mislim, da je najbolje, ako se iz denarstvenih ozirov držimo srednje poti, torej 4 do 5 kg v navadnih letinah in 6 do 7 kg** na

* Weinlaube, 1896, str. 289.

** S tekočino, v koji je raztopljena tú navedena množina galice, se prav lahko škropi, medtem ko so tekočine z večjo množino galice že precej debelo tekoče, kar pri škropljenju razprševanje močno ovira.

